

HRVATSKI SABOR
Odbor za predstavke i pritužbe

**IZVJEŠĆE O RADU ODBORA ZA PREDSTAVKE
I PRITUŽBE ZA 2004. GODINU**

Zagreb, svibanj 2005.

UVODNE NAPOMENE

Odbor za predstavke i pritužbe Hrvatskoga sabora jednom godišnje, sukladno članku 93. Poslovnika Hrvatskoga sabora, podnosi izvješće o svom radu, kako bi izvijestio Hrvatski sabor o uočenim nepravilnostima kršenja zakonskih propisa kao i prava građana u postupku pred državnim upravom i tijelima koja imaju javne ovlasti. Pored toga Odbor ukazuje Saboru na štetne pojave od šireg značenja te s tim u suglasju predlaže poduzimanje potrebitih mjera za njihovo otklanjanje a ovlaštenim tijelima predlaže da pažljivo preispitaju osnovanost predstavki i pritužbi i na temelju toga poduzimanje zakonom utvrđenih mjera.

Prigodom zaprimanja predstavki odnosno pritužbi Odbor razmatra i ispituje njihovu osnovanost odnosno u čiju nadležnost spadaju po sadržaju te ih upućuje na očitovanje nadležnome tijelu i o tome izvještava podnositelja pismeno.

Ako nadležna tijela u roku od trideset dana ne dostave svoja očitovanja Odboru, služba Odbora će uputiti požurnicu u kojoj će zatražiti da se požuri sa rješavanjem dotičnoga predmeta. Ukoliko služba Odbora ocijeni da upućena predstava odnosno pritužba po svome karakterističnom sadržaju iziskuje da ga se razmotri na sjednici Odbora, tajnik Odbora će predložiti predsjedniku Odbora da sazove sjednicu na kojoj će Odbor donijeti određene zaključke.

U svojem radu Odbor je prvenstveno usmjerio pažnju na pružanje pravne pomoći građanima u ostvarivanju njihovih Ustavom i zakonima utvrđenih prava pred državnim tijelima te o tome izvještavao podnositelja predstavki odnosno pritužbi.

U izvještajnom razdoblju Odbor je održao ukupno 9 sjednica na kojima je razmatrao predstavke odnosno pritužbe karakterističnog sadržaja. Na sjednicama je Odbor ukazivao i na kršenje ljudskih prava građana te sukladno s time zauzimao određena stajališta i donosio zaključke koje je upućivao nadležnim tijelima radi poduzimanja radnji za rješenje određenih problema.

U 2004. godini Odbor je zaprimio i obradio ukupno 2375 predstavki odnosno pritužbi. Od toga 1085 pismenoga sadržaja, oko 720 telefonskih razgovora te 570 građana primljeno je na razgovor.

Broj zaprimljenih predstavki i pritužbi u odnosu na 2003. godinu nije se smanjio pa se može reći da je ostao uglavnom na razini prošlogodišnjeg izvještajnog razdoblja, posebice glede socijalne skrbi, mirovinskog osiguranja i sudskih postupaka koji su trajali dugo, posebice sudski.

U Izvješću se osobito ukazuje na:

- veliki broj zaprimljenih predstavki odnosno pritužbi s područja mirovinskih odnosa i korisnika socijalne skrbi iz kojih se mogu razaznati teški egzistencijalni problemi jednog dijela građanstva;
- dugotrajnost sudskih i upravnih postupaka kao i nemogućnost izvršenja pravomoćnih i ovršnih sudskih odluka;
- neizvršavanje presuda Upravnoga suda Republike Hrvatske od strane upravnih tijela, posebice ministarstava;
- povećan priliv predstavki s područja zdravstvene zaštite i zdravstvenoga osiguranja u odnosu na prošlo izvještajno razdoblje;
- riješeno pitanje otkupa stanova nositelja stanarskih prava vezanih uz Ljubljansku banku;
- vlasničko pravni odnosi, posebice u svezi povrata imovine;
- teško zapošljavanje, osobito mlade populacije.

1. Stambeno-komunalni poslovi

U 2004. godini zaprimljeno je i obrađeno 225 podnesaka građana, koji se žale na povredu svojih prava.

Glede problema koji su stalno nazočni u podnescima građana kao što su: dodjela stanova, deložacije, obnova ratom porušenih kuća, ometanje u mirnom korištenju stana i sl. najčešće se ukazuje na neučinkovitost i sporst lokalnih tijela vlasti, sudova na svim razinama te zlouporabe položaja dužnosnika odnosno službenika u tim tijelima.

U predstavkama stoga područja, posebice u posljednje vrijeme, ukazuje se na problematiku bespravne gradnje. Kao razlozi navode se nedostatak generalnih i provedbenih urbanističkih planova i nepravodobna intervencija građevinskih inspekcija. Može se uočiti da nije rijedak slučaj da se bespravna gradnja tolerira, naročito u manjim sredinama, ali i na atraktivnim lokacijama, a događa se da se takvi objekti naknado i legaliziraju.

U svezi toga problema Odboru su se obraćali mnogi građani glede tumačenja pojedinih zakonskih odredbi iz stambeno komunalne i imovinsko pravne problematike, s obzirom na njihovo slabo imovinsko stanje, zbog kojega nemaju mogućnosti zatražiti pravnu pomoć stručnih osoba. To je dodatno opterećivalo službu Odbora, a pojedini savjetnici su ponekad strankama pomagali i u pisanju žalbi odnosno tužbi.

2. Imovinskopravni odnosi

U ukupnoj strukturi predstavki iz ovog područja raspravljeno je i obrađeno 232 predstavke. Zadnjih godina učestale su pritužbe koje ukazuju na sporst upravnih i sudbenih tijela u svezi povrata imovine. Vezano uz to treba naglasiti, temeljem izvješća Uprave za prognanike povratnike i izbjeglice Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka da je povrat imovine pri kraju (prema podacima od. 1.3.2005.) i da je preostalo za povrat 549 kuća koje su u postupku povrata u posjed njezinim vlasnicima. Od toga je nešto više od 60%, odnosno za 338 slučajeva poznati rok iseljenja korisnika koji završavaju gradnju kuća (242), kao i za korisnike za koje je osigurana druga državna imovina, odnosno kuća kupljena od APN-a, te manji broj državnih stanova (96). Za 186 privremenih korisnika u tijeku je kupnja kuća preko APN-a, nakon čega bi oni trebali napustiti zauzetu imovinu, dok je rješavanje posljednjih 25 slučajeva vezano za iseljenje korisnika koji moraju napustiti zauzetu imovinu.

Veći dio rečene imovine (78%) nalazi se u 10 općina i gradova: Donji Kukuruzari, Gvozd, Vojnić, Plitvička jezera, Benkovac, Gračac, Obrovac, Knin, Kistanje, Biskupija. Od toga je većina te zauzete imovine u nekoliko općina i gradova u Šibensko-kninskoj i Zadarskoj županiji, gdje je upravo pri kraju izgradnja novih naselja u Benkovcu – Smilčić, Miranje i Buković, u Kninu – Golubić, Gračacu i Obrovcu, Karinu, te u Korenici gdje korisnici zauzete imovine završavaju izgradnju kuća i u tijeku je njihovo preseljenje, čime će se, do kraja drugog tromjesečja osloboditi veći dio zauzete imovine.

Za rješavanje preostalih slučajeva zauzete imovine potrebno je da APN kupi još 180 kuća za alternativni smještaj privremenih korisnika, o čemu direktno ovisi konačan završetak povrata sve zauzete imovine vlasnicima. Od kraja prošle godine izrazito je pala dinamika kupovine kuća APN-a. U 2005. godini ukupno je kupljeno 181 kuća (193 stambene jedinice).

Vlasnici kojima imovina nije vraćena u zakonskom roku do kraja 2002. godine isplaćuje se naknada štete do povrata imovine u posjed. Do sada je naknadu primilo ukupno

1.645 vlasnika, od kojih 350 još uvijek prima jer im imovina nije vraćena. U pojedinim pritužbama građana razvidno je da se zahtjevi za naknadu šteta ne isplaćuju, iako su oni uredno podneseni nadležnim tijelima.

Od početka 2004. godine vraćeno je 2.960 kuća vlasnicima nakon što su tu imovinu napustili privremeni korisnici. (u 2004. godini vraćeno je 2.312 kuća, a u četiri mjeseca ove godine 648 kuća). Nešto manje od 500 odnosi se na slučajeve protupravnog korištenja koji su gotovo u potpunosti riješeni, izuzev gdje su u tijeku višestruki sudski postupci pokrenuti od vlasnika i korisnika. Povrat sve zauzete imovine u 2004. godini nije u potpunosti završen zbog sporije dinamike provedbe programa stambenog zbrinjavanja od planirane – nedovoljan broj kuća kupljen preko APN-a i sporija gradnja novih kuća i naselja za alternativni smještaj privremenih korisnika.

Ukupno je do sada vraćeno 18.736 stambenih jedinica koje su bile zauzete i u sekvestru Republike Hrvatske (97%). Od toga je 3.357 kuća prazno jer vlasnici nisu preuzeli svoju imovinu – primjerice Ministarstvo je u posjedu ključeva 1.200 kuća koje su iseljene od privremenih korisnika i čiji vlasnici još nisu preuzeli svoju imovinu.

Što se tiče stambenoga zbrinjavanja na područjima posebne državne skrbi do sada je podneseno ukupno 34.628 zahtjeva od čega je do sada riješeno i stambeno zbrinuto ukupno 11.903 obitelji od čega većina su bili privremeni korisnici uglavnom izbjeglice iz Bosne i Hercegovine i Srbije i Crne Gore, te drugi povratnici bez vlastite imovine, uključujući bivše korisnike društvenih stanova. Korisnici su dobili u najam neoštećene državne kuće kupljene od APN-a ili stanove, ili je darovan građevinski materijal za gradnju ili obnovu. Od toga se 3.826 odnosi na darovanje građevinskog materijala, od čega je završeno 2.055 kuća a za ostale je isporuka građevinskog materijala u tijeku.

Za riješiti je preostala 21.000 zahtjeva, uključujući bivše nositelje stanarskog prava.

U proračunu 2005. godine predviđeno je ukupno 422,2 milijuna kuna za stambeno zbrinjavanje na područjima posebne državne skrbi, i to za stambeno zbrinjavanje preostalih korisnika zauzete imovine ali i ostalih korisnika uključujući bivše nositelje stanarskog prava.

Rok za podnošenje zahtjeva za stambeno zbrinjavanje povratnika – bivših nositelja stanarskog prava izvan područja posebne državne skrbi produžen je do 30. lipnja 2005. godine odlukom Vlade Republike Hrvatske u prosincu 2004. godine. Za područja posebne državne skrbi nije ograničen rok za podnošenje zahtjeva. Medijska kampanja u inozemstvu intenzivirana je od listopada 2004. godine u SiCG i BiH, gdje boravi veći broj izbjeglica koji su potencijalni korisnici programa. U provedbi kampanje i prikupljanju zahtjeva u inozemstvu Ministarstvo surađuje s UNHCR-om, s kojim je u svibnju 2004. godine potpisan memorandum o suradnji.

Za područja posebne državne skrbi riješeno je do sada 1.802 zahtjeva i to dodjelom stanova u državnom vlasništvu, APN kuća ili građevinskog materijala, a prema Zakonu o područjima posebne državne skrbi. Većinom se radi o suglasnostima za stambeno zbrinjavanje u Vukovarsko-srijemskoj županiji u stanovima koje je obnovilo Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka.

Neriješenih je 5.092 zahtjeva, od čega se 3.109 odnosi na potencijalne korisnike za koje je potrebno osigurati stambeni objekt, a 1.983 su zahtjevi korisnika koji na privremenoj osnovi borave u stanovima (revizija stanova na područjima posebne državne skrbi je u tijeku i to nije konačan broj privremenih korisnika).

Što se tiče područja posebne državne skrbi, u programu za 2005. godine predviđena je obnova 1.200 stanova u stambenim zgradama, najveći broj na području grada Vukovara. Osim stanova, za korisnike programa osigurati će se stambeno zbrinjavanje i kroz druge modele kao što su APN kuće ili dodjela građevinskog materijala.

Izvan područja posebne državne skrbi podneseno je 2.376 zahtjeva – 1.010 za najam i 1.366 za kupnju stana. Većina podnositelja zahtjeva boravi u Hrvatskoj – 1.064, u SiCG (840), BiH (357) i drugdje (115).

Ministarstvo je formiralo liste prioriteta izvan područja posebne državne skrbi i u tijeku je rješavanje prvih slučajeva. Za njihovo stambenog zbrinjavanja Ministarstvo će kupiti određeni broj stanova na tržištu budući trenutno nema raspoloživih stanova izgrađenih u programu POS-a.

U proračunu za 2005. godinu predviđeno je 44,4 milijuna kuna za stambeno zbrinjavanje povratnika izvan područja posebne državne skrbi, čime će se kupiti određeni broj stanova na tržištu i u programu POS-a – oko 600. Završetak programa očekuje se do kraja 2006. godine (izgradnja stanova i davanje u najam).

Obnova

Glede obnove stambenoga fonda i infrastrukture treba istaći da će se programom obnove u 2005. godini obnoviti novih 8.200 stambenih jedinica, a završava se 830 čija je obnova započela prošle godine.

Ove godine završena je obnova 449 kuća viših stupnjeva oštećenja uvedenih u radove prošle godine, a još 375 obiteljskih kuća je trenutno u primopredaji. Programom će se obnoviti oko 3.000 obiteljskih kuća IV.-VI. stupnja oštećenja, koji bi trebao započeti u lipnju. U tijeku je priprema programa, odabran je područni (krovni) nadzor, završen je natječaj za izbor lokalnog nadzora i izvoditelje radova te je u tijeku odabir. Do sada je evidentirano 2.500 rješenja korisnika, a preostali broj dopunit će se novim rješenjima.

Od ukupno predviđenih 4.000 novčanih potpora za popravak objekata I.-III. stupnja oštećenja, do sada je 2.457 novčanih potpora i 128 povrata vlastito uloženi sredstava. Za isplatu je trenutno evidentirano 3.288 korisnika (izdana rješenja).

Ukupno je do sada u Hrvatskoj obnovljeno 134.793 razorenih ili oštećenih kuća i stanova, u iznosu od 14,9 milijardi kuna. Od 2003. godine 70% korisnika obnove su povratnici srpske nacionalnosti. U prošloj godini završena je obnova ukupno 8.000 stambenih jedinica.

Preostali neriješeni zahtjevi za obnovu – 9.400, trebali bi uglavnom biti riješeni do kraja godine:

1.300 zahtjeva podnesenih do 2001. godine, većinom od izbjeglica izvan Hrvatske;

8.100 novih zahtjeva podnesenih u produženom roku od travnja do rujna 2004. godine (od ukupno 16.200 novih zahtjeva, u međuvremenu je riješeno 8.100).

Kuće na koje se odnose ovi trenutno neriješeni zahtjevi bit će najvećim dijelom uključene u obnovu u 2006. godini. Dio preostalih zahtjeva ne odnosi se isključivo na obnovu, nego na opremanje namještajem, dio je zahtjeva za obnovu iste kuće podnesenih od više članova obitelji, a dio se odnosi na objekte koji nisu predmet obnove (kuće u gradnji, vikendice i sl.).

U državnom proračunu za 2005. godinu predviđeno je ukupno 672,6 milijuna kuna za obnovu obiteljskih kuća, od čega 619,3 milijuna za obnovu kuća višeg stupnja oštećenja i 53,3 milijuna za obnovu kuća nižih stupnjeva oštećenja.

Obnova stambenog fonda praćena je obnovom osnovne komunalne i socijalne infrastrukture u mjestima povratka, za što će se primjerice u 2005. godini, izdvojiti 678 milijuna kuna iz državnog proračuna. U 2005. godini Ministarstvo i Hrvatska elektroprivreda provode projekt elektrifikacije povratničkih mjesta, većinom sa srpskim povratnicima, vrijedan oko 50 milijuna kuna. Rok za završetak projekta je kraj listopada ove godine.

Program pomoći Vlade RH povratku izbjeglica u Bosnu i Hercegovinu

Program pomoći hrvatske Vlade povratku Hrvata u BiH dodjelom građevinskog materijala za obnovu oštećenih ili razorenih kuća započeo je krajem 2001. godine. Za njegovu provedbu izdvojeno je iz hrvatskog proračuna već 80 milijuna kuna, a ove godine planirano je još 22 milijuna.

Za isporuke građevinskog materijala za obnovu kuća u BiH do sada je utvrđeno 1.334 obitelji korisnika s 5.000 članova. Od toga je 820 korisnika završilo obnovu svojih kuća u bosanskoj Posavini, banjalučkoj regiji i srednjoj Bosni. Slijedi isporuka građevinskog materijala za preostalih 500 odobrenih korisnika. Za riješiti je preostalo još 2.400 zahtjeva za dodjelu građevinskog materijala za obnovu u BiH – ukupno je zahtjeve do sada podnijelo 3.956 obitelji (13.846 osoba), od kojih je riješeno 1.546 zahtjeva ali je oko 200 korisnika naknadno odustalo od obnove kroz program samoizgradnje.

Povratak prognanika i izbjeglica u Hrvatskoj

Od početka procesa povratka 1995. godine ukupno je registrirano: 332.968 povratnika, i to:

216.371 prognanika većinom građana hrvatske nacionalnosti (65%);
116.597 manjinskih povratnika građana srpske nacionalnosti (35%) te
84.478 povratnika iz SiCG, 8.416 iz BiH i 23.703 raseljenih osoba u hrvatskom Podunavlju.

Od ukupnog broja povratnika, u statusu i skrbi Ministarstva trenutno je 5.363 povratnika.

Tijekom 2004. godine u Hrvatsku se vratilo 12.478 povratnika, od kojih su 7.295 povratnici srpske nacionalnosti (58%) i 5.183 prognanici uglavnom hrvatske nacionalnosti (42%).

Ove godine registrirano je ukupno 2.091 povratnika, od kojih 31% bivših prognanika i 69% povratnika srpske nacionalnosti koji su se vratili iz SiCG i BiH.

U Hrvatskoj je preostalo 10.216 prognanika i izbjeglica, koji su u skrbi Ministarstva i rješavaju se povratkom svojim domovima ili kroz lokalnu integraciju u Hrvatskoj i to:

5.100 prognanika u Hrvatskoj – 4.031 iz hrvatskog Podunavlja i grada Vukovara, te 1.069 iz ostalih područja Hrvatske (većina u potrebi za stambenim zbrinjavanjem);
3.440 izbjeglica iz BiH i Kosova koji su još uvijek pod izbjegličkom zaštitom u Hrvatskoj i
1.676 interno raseljenih osoba u hrvatskom Podunavlju, većinom građani srpske nacionalnosti;

Preostali zahtjevi za povratak prognanika i izbjeglica i njihov stambeni smještaj:

- 549 vlasnika traži povrat imovine u posjed. U završnim fazama je osiguravanje alternativnih objekata za smještaj privremenih korisnika i oni će u najskorije vrijeme napustiti zauzetu imovinu.

- 9.400 zahtjeva za obnovu još treba riješiti – radi se uglavnom o novim zahtjevima podnesenim u produženom roku za obnovu. Završetak obnove oštećenog stambenog fonda planira se do kraja 2006.

- Glavnina napora ove i slijedeće godine bit će usmjerena provedbi programa stambenog zbrinjavanja. Trenutno raspoložemo sa 7.468 zahtjeva bivših nositelja stanarskog prava

kojima o stambenom zbrinjavanju ovisi povratak, među kojima 5.092 za područje posebne državne skrbi i 2.376 izvan područja posebne državne skrbi. Okvirni broj korisnika izvan područja posebne državne skrbi bit će poznat nakon lipnja ove godine kada ističe produženi rok za podnošenje zahtjeva. Za ove korisnike planiramo pronaći stambena rješenja i završiti program do kraja 2006. godine.

Osim prognanika i izbjeglica kojima o rješavanju stambenog problema ovisi povratak, zahtjeve za stambeno zbrinjavanje na području posebne državne skrbi podnijelo je još 16.000 obitelji prognanika, povratnika i izbjeglica koji su bez vlastite imovine.

3. Socijalno zdravstvena politika

U izvještajnom razdoblju predstavke s područja mirovinskog i invalidskog osiguranja, zdravstvene zaštite te socijalne skrbi predstavljaju, redovito svake godine najbrojniju skupinu predstavki koje su upućene, pretežito pisanim putem Hrvatskome saboru.

Tijekom prošle godine najveći broj građana se obratio Odboru tražeći pravnu pomoć glede ostvarivanja svojih prava pred nadležnim tijelima s navedenih područja. Pored toga bilo je i mnogo telefonskih upita temeljem čega se može zaključiti da građani nisu bili zadovoljni načinom i postupkom ostvarivanja tih prava.

U proteklom razdoblju zaprimljeno je ukupno 210 predstavki odnosno pritužbi pisanoga sadržaja zbog povrede prava iz oblasti mirovinskog i zdravstvenog osiguranja te socijalne skrbi, a svojom brojnošću i ozbiljnošću dominiraju u ukupnome broju svih pristiglih predstavki odnosno pritužbi, a najviše na rad Hrvatskoga zavoda za mirovinsko osiguranje i to njegove Središnje službe kao i područnih službi.

Osnovni problem se najčešće navodi odugovlačenje upravnoga postupka u rješavanju zahtjeva osiguranika za priznavanje prava na mirovinu, kao i neizvršavanje presuda Upravnoga suda od strane izvršnih tijela, posebice nadležnih ministarstava, koja u većini slučajeva nisu uvažavali presude Upravnoga suda, odnosno odugovlačilo se donošenje novih rješenja sukladno presudama.

Jedan od problema na koje ukazuju građani u svojim pismenima je neriješeno pitanje zahtjeva za isplatu zaostalih mirovina, posebice izbjeglicama, te ukidanje dodatka uz mirovinu određenih kategorija korisnika mirovina.

U svezi dodatka uz mirovinu treba istaći slijedeće:

- radi zaštite težeg materijalnog položaja umirovljenika hrvatskih državljana, koji su mirovinu ostvarili u nekoj od republika bivše SFRJ, Republika Hrvatska donijela je Zakon o pravu na dodatak uz mirovinu određenih kategorija korisnika mirovina („Narodne novine“ broj 45/02 – u daljnjem tekstu: Zakon o dodatku uz mirovinu), koji je stupio na snagu 1. svibnja 2002. Zakon je propisao krug mogućih korisnika, te uvjete i postupak ostvarivanja prava na dodatak uz mirovinu. Prema odredbi članka 1. Zakona, pravo na dodatak uz mirovinu pripadalo je samo onim korisnicima mirovine, hrvatskim državljanima s prebivalištem u Republici Hrvatskoj koji su pravo na mirovinu ostvarili u nekoj od republika bivše SFRJ i mirovina im je bila isplaćivana u Republici Hrvatskoj, prema Zakon o isplati mirovina korisnicima koji su mirovinu ostvarili u republikama bivše SFRJ („Narodne novine“, broj 96/93 – u daljnjem tekstu: Zakon o isplati mirovina). Slijedom navedenog, Zakonom o isplati mirovina preuzeta je isplata mirovine korisnicima koji su mirovinu ostvarili u republikama bivše SFRJ, a prebivali su u Republici Hrvatskoj, neovisno o državljanstvu istih, privremeno do uspostave platnog prometa, odnosno do sklapanja ugovora o socijalnom osiguranju.

Od 1. svibnja 2000., nakon uspostave platnog prometa između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, nositelji socijalnog osiguranja u Bosni i Hercegovinu preuzeo je isplatu mirovine ostvarene na području te države.

Dana 1. studenoga 2001. godine stupio je na snagu Ugovor o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine („Narodne novine –Međunarodni ugovori“, broj 3/01 – u daljnjem tekstu: Ugovor). Navedenim Ugovorom regulirani su međusobni odnosi na području socijalnog osiguranja između dviju država, što obuhvaća i prava na području mirovinskog i invalidskog osiguranja. Taj je Ugovor sklopljen na načelu osiguranja kao osnove za stjecanje prava iz socijalnog osiguranja, kao i svi drugi bilateralni ugovori o socijalnom osiguranju koje je sklopila Republika Hrvatska s europskim zemljama. Načelo osiguranja znači da se prava iz socijalnog osiguranja temelje na zaposlenju odnosno obavljanju djelatnosti osiguranika, te se razdoblje zaposlenja odnosno obavljanja djelatnosti računaju u mirovinski staž, a iz ostvarene plaće odnosno dohotka plaćaju se doprinosi. Rješenje o pravu na mirovinu donosi država posljednjeg osiguranja i ta je država u kojoj je osiguranik radio i plaćao doprinose, obveznik isplate mirovine, To su osnovna načela i svih drugih međudržavnih ugovora koje je sklopila Hrvatska.

Razlozi za donošenje Zakona o dodatku uz mirovinu temeljili su se na činjenici, da veći broj ovih korisnika mirovine nije redovito primao mirovinu iz republika bivše SFRJ (Bosna i Hercegovina i Srbija i Crna gora) u kojima su tu mirovinu ostvarili, ili su one bile u izuzetno niskim iznosima.

Iako je isplata mirovina prema bilateralnim ugovorima o socijalnom osiguranju isključivo obveza države u kojoj je mirovina ostvarena, Hrvatska je intervenirala sa Zakonom o dodatku uz mirovinu da bi u prvotnom razdoblju primjene međudržavnih ugovora, dok se uspostavi redovita međudržavna isplate mirovina, zaštitila materijalni položaj ovih umirovljenika s prebivalištem u Hrvatskoj. Zbog toga je Zakon o dodatku uz mirovinu donijet na određeno vrijeme do 31. prosinca 2004. (članak 1. stavak 3. Zakona o dodatku z mirovinu).

U svojem dopisu Uprava za mirovinska i invalidska osiguranja Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva ističe da dodaci nisu redoviti institut mirovinskog sustava već je Republika Hrvatska, putem dodatka uz mirovinu, intervenirala samo kao privremenom izvanrednom mjerom.

Budući da pravo na dodatak uz mirovinu sadrži sve elemente socijalne skrbi u cilju zaštite egzistencijalnog minimuma ovih umirovljenika, Ministarstvo je mišljenja da bi se, u buduće, za ostvarivanje prava po toj osnovi trebalo obratiti nadležnim centrima za socijalnu skrb.

Iz oblasti socijalne skrbi pritužilo se veći broj osoba zbog nemogućnosti ostvarenja prava iz socijalne skrbi. Najveći broj pritužbi odnosio se na male iznose socijalne skrbi, posebice jednokratne novčane pomoći. Međutim, građani se najviše obraćaju Odboru zbog gubitka posla, nemogućnosti podmirenja režijskih troškova, neriješenog stambenog pitanja, bolesti i sl. Stoga Odbor, kod takvih slučajeva, najčešće preporuča nadležnim centrima za socijalni skrb da pažljivo preispitaju slučajeve, utvrde relevantne činjenice te upute građane na postupak za ostvarenje prava iz toga sustava odnosno na ispunjavanje zakonskih uvjeta. S tim u svezi treba, također, istaći da su korisnici socijalne skrbi najčešće starije, neuke i vrlo siromašne osobe, pa stoga teško mogu u postupku ostvarivanja svojih prava osigurati potrebitu stručnu pomoć te se češće obraćaju Odboru.

Glede zdravstvene zaštite 2004. godine zaprimljen je nešto veći broj podnesaka s toga područja, najviše zbog poteškoća u uređenju statusa osiguranika i snošenja bolničkoga liječenja zdravstveno neosiguranih osoba te nemaran odnosno nehuman odnos ordinirajućeg liječnika.

U svezi problema ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu bilo je dosta slučajeva ostvarivanja zdravstvene zaštite sukladno članku 14. Ugovora o socijalnom osiguranju

između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Kod mnogih korisnika bosansko-hercegovačke mirovine s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, bosansko-hercegovački nositelji zdravstvenog osiguranja oba entiteta proglašavaju se nenadležnim za izdavanje potvrde o pravu BH/HRS. Budući da ta kategorija građana nije u mogućnosti ostvariti pravo na zdravstvenu zaštitu u Republici Hrvatskoj temeljem spomenuta ugovora, sukladno hrvatskim propisima, pravo može ostvariti jedino osobnom uplatom doprinosa za zdravstveno osiguranje što korisnicima ove mirovine, zbog izuzetno niskih mirovina predstavlja nepremostiv problem.

Iako su o rečenome problemu izvještana nadležna tijela obje države ugovornice, nije poznato u kojem će se roku ovaj problem riješiti.

4. Rad sudova te lokalne samouprave

U ukupnoj strukturi prispjelih predstavki odnosno pritužbi izvještajno razdoblje nije se bitno razlikovalo od ranijih niti se smanjio njihov broj. Broj pritužbi je još uvijek značajan u ukupnome broju i strukturi svih prispjelih podnesaka (214). Kod ovih predstavki skreće se pozornost na činjenicu da Hrvatski sabor ne može niti smije se uplitati u rad sudbenih tijela pa stoga građanima ne može davati odgovore koje oni traže. Najčešće se može prema sudovima ići sa zamolbama za ubrzanje tijeka postupka u konkretnom predmetu čime građani nisu uvijek zadovoljni pa stoga upućuju nove predstavke. Odbor je u takvim slučajevima najčešće upućivao stranke da traže pravnu pomoć odvjetnika odnosno upozoravao ih, kada je to bilo moguće, da ne propuste rokove u kojima se podnose tužbe ili žalbe (pravni lijekovi) nadležnim višim sudskim instancama.

Kako je u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje primjetan porast broja pritužbi na dugotrajnost postupka pred Upravnim sudom Republike Hrvatske, Odbor je u svezi takvih predmeta upućivao požurnice predsjedniku Upravnoga suda.

U pristiglim očitovanjima predsjednika Suda navodi se da predmeti vezani za HRVI i hrvatske branitelje imaju prednost u rješavanju u odnosu na ostale predmete. Istodobno i dalje pristižu pritužbe i požurnice hrvatskih branitelja, poglavito za predmete iz 2003. i 2004. godine.

Kao i u prošlom izvještajnom razdoblju najbrojniju skupinu predstavljale su predstavke odnosno pritužbe zbog odugovlačenja sudskih postupaka te neizvršavanja sudskih presuda a nisu bili ni rijetki slučajevi koji su završavali zastarom. Veći dio takvih predstavki upućivano je predsjednicima nadležnih sudova ili Ministarstvu pravosuđa da sukladno svojim ovlastima ispituju osnovanost iznesenih navoda te da, nakon utvrđenih činjenica, poduzmu odgovarajuće mjere kako bi se takvi postupci u što kraćem roku završavali.

5. Rad i radni odnosi

U 2004. godini zaprimljeno je i obrađeno 204 predstavke pisanoga sadržaja u kojima se najčešće ukazuje na kršenja prava iz radnoga odnosa. Najveći broj predstavki odnosio se na prekid radnog odnosa, povrede učinjene u natječajnom postupku, prilikom rasporeda radnika, premještaja, utvrđivanja obveze polaganja stručnog ispita, neisplaćivanja plaća, uskrate i isplate otpremnina, šikaniranje na radnome mjestu i drugo. Od ukupnoga broja predstavki jedan se dio odnosio i na pritužbe radnika koji su ostali bez radnoga mjesta, a u godinama su kada ih više nitko ne želi zaposliti na novo radno mjesto. Također se pritužuje i mlada populacija, koja se teško zapošljava, što ima za posljedicu da ti mladi ljudi odlaze u druge zemlje tražiti posla.

KARAKTERISTIČNI SLUČAJEVI

1.

Opis slučaja:

Hrvatskome saboru obratila se A.O. iz Rijeke sa pritužbom da Hrvatska komora arhitekata i inženjera u graditeljstvu odugovlači rješavanje njezinoga zahtjeva za upis u Imenik ovlaštenih inženjera geodezije usprkos presudi Upravnoga suda Republike Hrvatske prema kojoj je njezina tužba usvojena.

Poduzete mjere:

Odbor je, sukladno članku 93. Poslovnika Hrvatskoga sabora, uputio požurnicu rečenoj komori u kojoj traži ažurnost u postupanju prema presudi Upravnoga suda Republike Hrvatske.

Ishod rješenja:

Hrvatska komora arhitekata i inženjera u graditeljstvu još uvijek se nije očitovala o tom slučaju.

2.

Opis slučaja:

Odboru su obratila L.E. iz Rovinja zbog dobivenog otkaza na radnome mjestu nekoliko mjeseci prije odlaska u mirovinu. Stranka traži zaštitu dostojanstva na radnome mjestu zbog šikaniranja, a poglavito zbog upućivanja na neke liječničke pretrage zbog navodnog psihičkog rastrojstva.

Poduzete mjere:

Odbor je ovu predstavku proslijedio Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa kao nadležnom ministarstvu, na utvrđivanje svih relevantnih činjenica glede toga slučaja.

Ishod rješenja

Ministarstvo se još uvijek nije očitovalo u svezi toga problema.

3.

Opis slučaja:

Gospođa M.B. uputila je predstavku Hrvatskome saboru sa zamolbom da pokrenemo inicijativu za izmjene odnosno dopune važećega zakona o mirovinskom osiguranju i to u odnosu na članak zakona koji uređuje pitanje dodatka uz mirovinu određenih kategorija korisnika mirovine, poglavito umirovljenika hrvatskih državljana koji su mirovinu ostvarili u nekoj od republika bivše SFRJ.

Poduzete mjere:

Odbor je uputio rečenu predstavku Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva da se očituju o tom problemu.

Ishod rješenja:

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva očitovalo se 21. ožujka ove godine čiji tekst dajemo u cijelosti:

„ Radi zaštite teškog materijalnog položaja umirovljenika hrvatskih državljana koji su mirovinu ostvarili u nekoj od republika bivše SFRJ, Republika Hrvatska donijela je Zakon o pravu na dodatak uz mirovinu određenih kategorija korisnika mirovina („Narodne novine“ broj 45/02 – u daljnjem tekstu: Zakon o dodatku uz mirovinu), koji je stupio na snagu 1. svibnja 2002. Zakon je propisao krug mogućih korisnika te uvjete i postupak ostvarivanja prava na dodatak uz mirovinu. Prema odredbi članka 1. Zakona pravo na dodatak uz mirovinu pripadalo je samo onim korisnicima mirovine, hrvatskim državljanima s prebivalištem u Republici Hrvatskoj koji su pravo na mirovinu ostvarili u nekoj od republika bivše SFRJ i mirovina im je bila isplaćivana u Republici Hrvatskoj prema Zakonu o isplati mirovina korisnicima koji su mirovinu ostvarili u republikama bivše SFRJ („Narodne novine“ broj 96/93 – u daljnjem tekstu: Zakon o isplati mirovina). Slijedom navedenoga, Zakonom i isplati mirovina preuzeta je isplata mirovine korisnicima koji su mirovinu ostvarili u republikama bivše SFRJ, a prebivali su u Republici Hrvatskoj, neovisno o državljanstvu istih privremeno do uspostave platnoga prometa, odnosno do sklapanja ugovora o socijalnom osiguranju.

Od 1. svibnja 2000., nakon uspostave platnog prometa između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine nositelj socijalnog osiguranja u Bosni i Hercegovinu preuzeo je isplatu mirovinu ostvarenu na području te države. Dana 1. studenoga 2001. godine stupio je na snagu Ugovor o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Navedenim Ugovorom regulirani su međusobni odnosi na području socijalnog osiguranja između dviju država, što obuhvaća i prava na području mirovinskog i invalidskog osiguranja. Taj je Ugovor sklopljen na načelu osiguranja kao osnove za stjecanje prava iz socijalnog osiguranja kao i svi drugi bilateralni ugovori o socijalnom osiguranju koje je sklopila Republika Hrvatska s europskim zemljama. Načelo osiguranja znači da se prava iz socijalnog osiguranja temelje na zaposlenju odnosno obavljanju djelatnosti osiguranika, te se razdoblja zaposlenja odnosno obavljanje djelatnosti računa u mirovinski staž, a iz ostvarene plaće odnosno dohotka plaćaju se doprinosi. Rješenje o pravu na mirovinu donosi država posljednjeg osiguranja a to je država u kojoj je osiguranik radio i plaćao doprinose, obveznik isplate mirovine. To su osnovna načela i svih drugih međudržavnih ugovora koje je sklopila Hrvatska.

Razlozi za donošenje Zakona o dodatku uz mirovinu temeljili su se na činjenici da veći broj korisnika ovih mirovina nije redovito primao mirovinu iz republika bivše SFRJ (Bosna i Hercegovina i Srbija i Crna Gora) u kojima su tu mirovinu ostvarili ili su te mirovine bile u izuzetno niskim iznosima.

Iako isplata mirovina prema bilateralnim ugovorima o socijalnom osiguranju isključivo obveza država u kojoj je mirovina ostvarena Hrvatska je intervenirala sa Zakona o dodatku uz mirovinu da bi u početnom razdoblju primjene međudržavnih ugovora, dok se uspostavi

redovita međudržavna isplata mirovina, zaštitila materijalni položaj ovih umirovljenika sa prebivalištem u Hrvatskoj. Zbog toga je Zakon o dodatku uz mirovinu donijet na određeno vrijeme do 31. prosinca 2004. godine (članak 1. stavak 3. Zakona o dodatku uz mirovinu).

Napominjemo, da dodaci na mirovinu nisu redoviti institut mirovinskog sustava već putem dodatka uz mirovinu Republika Hrvatska intervenirala kao privremenom izvanrednom mjerom. Budući da pravo na dodatak uz mirovinu sadrži sve elemente socijalne skrbi u cilju zaštite egzistencijalnog minimuma ovih umirovljenika, mišljenja smo da bi se ubuduće za ostvarivanje prava po to osnovi umirovljenici trebali obratiti nadležnim centrima za socijalnu skrb.

4.

Opis slučaja:

Gospodin I.K. korisnik bosansko-hercegovačke mirovine s prebivalištem u Republici Hrvatskoj, obratio nam se u svezi problema ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu sukladno članku 14. Ugovora o socijalnom osiguranju između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Naime, kod gospodina I.K. kao i mnogih drugih korisnika bosansko-hercegovačke mirovine s prebivalištem u republici Hrvatskoj, bosansko-hercegovački nositelji zdravstvenog osiguranja oba entiteta proglašavaju se nenadležnim za izdavanje potvrde BH/HRS.

S obzirom da gospodin I.K. nije u mogućnosti ostvariti pravo na zdravstvenu zaštitu u Republici Hrvatskoj temeljem rečenoga ugovora a sukladno hrvatskim pravnim propisima, pravo može ostvariti jedino osobnom uplatom doprinosa za zdravstveno osiguranje. Korisnicima mirovine, koji su istoj situaciji zbog izuzetno niskih mirovina to predstavlja nepremostivi problem.

Poduzete mjere:

Odbor je uputio predstavku I.K. na nadležno uređivanje Hrvatskome zavodu za zdravstveno osiguranje sa zamolbom da se što žurnije očituje glede toga slučaja.

Ishod rješenja:

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje očitovalo se u ožujku ove godine u kojem navodi da su o tom problemu sukoba nadležnosti detaljno izvještena nadležna tijela obje države ugovornice, međutim, da nije poznato u kojem će roku ovaj problem biti riješen.

Kako gospodinu I.K. mirovinu isplaćuje nositelj zdravstvenog osiguranja u Sarajevu, Zavod je zamolio da oni razmotre mogućnost rješavanja predmetnog slučaja.

5.

Opis slučaja:

Odboru su se obratili J.B. J.D. i S.K. iz Zagreba zbog njihovog trinaestogodišnjeg neuspješnog rješavanja stambenoga problema otkupa stanova Ljubljanske banke. U sadržaju svoje predstavke navode da oni, kao bivši radnici Ljubljanske banke – glavne filijale Zagreb, već više godina umirovljenici nositelji stanarskoga prava na stanovima Ljubljanske banke d.d. Ljubljana, Glavna filijala Zagreb, zbog nerazumijevanje Ministarstva pravosuđa ne mogu

riješiti svoj osnovni egzistencijalni problem – otkup stana na koje imaju stanarsko pravo iako su svi građani i državljani Republike Hrvatske. Iz priložene dokumentacije je razvidno da je Ministarstvo pravosuđa onemogućavalo da građani ovih stanova ostvare legitimno pravo na otkup stanova čime su ih, kako ističu, diskriminirali i stavljali u nepovoljniji položaj u odnosu na druge građane Republike Hrvatske. Stoga su se obratili Odboru za predstavke i pritužbe sa zamolbom da Odbor na svojoj sjednici razmotri ovu problematiku te sukladno utvrđenim činjenicama donese određene zaključke kako bi nadležno tijelo što žurnije izdalo suglasnost na ugovore o kupnji stanova na temelju stanarskoga prava.

Slijedom iznesenoga u daljnjem tekstu dajemo u cijelosti njihove konstatacije i ocjene:

- „Vlada Republike Hrvatske tijekom 1992. godine izuzela je iz zabrane raspolaganja dva stana vlasništvo Ljubljanske banke Zagreb i 68 stanova NE Krško pa se temeljem te odluke, a po principu presedana automatski trebalo izuzeti od zabrane raspolaganja i ostale stanove Ljubljanske banke d.d. Ljubljana – Glavna filijala Zagreb, na kojima postoji stanarsko pravo. Ovo tim više što su u to vrijeme (1992. godine) i ostali nositelji stanarskih prava sklopili kupoprodajne ugovore sa vlasnikom stanova i podnijeli zahtjeve za suglasnost na te ugovore koju do danas nisu dobili. Takvo postupanje nadležnog Ministarstva ima sva obilježja diskriminacije prema jednom broju građana Republike Hrvatske;
- Ministri pravosuđa svih dosadašnjih vlada, iako su bili ovlašteni, nisu na naša traženja dali suglasnost na ugovore kako bi oni postali pravovaljani a time nam omogućili kupnju stanova. Tu samo podsjećamo na zaključak Vlade od 13. srpnja 1996. godine i 27. travnja 2000. godine zatim na Ugovor između republike Hrvatske i Republike Slovenije o uređenju imovinsko-pravnih odnosa koji je stupio na snagu 23. veljače 2000. godine i stajalište Vrhovnoga suda Republike Hrvatske od 2.10.2000. godine.
- Stupanjem na snagu Međunarodnog ugovora o pitanju sukcesije 2. lipnja 2004. godine potvrdom Hrvatskoga sabora, Republika Hrvatska je prihvatila odrednicu članka 6. aneksa G. tog Ugovora i time se obvezala da će hrvatsko zakonodavstvo, glede stanarskog prava, primjenjivati jednake uzance na sve osobe koje su bile državljani SFRJ a koje su imale to pravo. Stupanjem na snagu citiranog ugovora, koji je po svojoj pravnoj snazi iznad svih drugih zakona, više ne postoje razlozi da bivši radnici Ljubljanske banke Zagreb – kao građani i državljani Republike Hrvatske budu u neravnopravnom i diskriminirajućem položaju u odnosu na one kojima je odobrena kupnja stanova Ljubljanske banke.“

Poduzete mjere:

Odbor je u svezi toga problema održao sjednicu Odbora te donio zaključak da Ministarstvo pravosuđa, u skladu s predloženim rješenjem u što kraćem roku poduzme odgovarajuće mjere da se što žurnije izda suglasnost na ugovor o kupnji stanova na temelju stanarskoga prava te da o ishodu rješenja izvijesti Odbor. Kako se Ministarstvo pravosuđa nije očitovalo na taj zaključak Odbor je sukladno članku 93. Poslovnika Hrvatskoga sabora uputio požurnicu 15. studenoga 2004. godine sa zamolbom da se što žurnije poduzmu sve potrebite radnje za rješenje toga problema te da o tome izvijeste ovaj Odbor. Treba, također, naglasiti da je u svezi toga slučaja Odbor nekoliko puta i telefonski kontaktirao Ministarstvo pravosuđa, Državno odvjetništvo te Ministarstvo financija.

Ishod rješenja:

Od Ministarstva pravosuđa, u usmenom kontaktu Odbor je izviješten da su poduzete sve potrebite radnje za izdavanje suglasnosti od Ministarstva kojim se omogućuje bivšim

radnicima Ljubljanske banke d.d. Ljubljana – Glavna filijala Zagreb legitimno pravo da kao svi građani i državljani Republike Hrvatske, sukladno odredbi članka 48. Zakona o najmu stanova („Narodne novine“ broj 91/96), mogu ostvariti pravo na otkup stana na koji imaju stanarsko pravo.

6.

Opis slučaja:

Gospodin D.S. iz Karlovca obratio se Odboru za predstavke i pritužbe u svezi nepoštivanja presude Upravnoga suda Republike Hrvatske, a radi priznavanja svojstva civilnog invalida rata. Upravni sud Republike Hrvatske svojom presudom je uvažio tužbu imenovanog i poništio rješenje Ministarstva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata. Sud također navodi potrebitost tuženoga tijela da ponovno razmotri dostupne podatke o okolnostima predmetnog događaja te da zatraži može li se isti podvesti pod koju od odredbi članka 8. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata. Prema ocjeni Suda trebalo je zatražiti i nalaz liječničkoga povjerenstva koje će ocijeniti o kakvom se oštećenju kod tužitelja radi i može li se ono podvesti pod odredbe Pravilnika za utvrđivanje postotka oštećenja organizma vojnih i civilnih invalida rata.

Slučaj S.D. rješava se od 1998. godine. Podnositelj predstavke postavlja pitanje kako se smije presuda Upravnoga suda ignorirati od strane nadležnoga ministarstva, koje i dalje tvrdi da u ovom slučaju nisu razriješene sve relevantne činjenice.

Poduzete mjere:

Odbor je navedenu predstavku uputio na očitovanje Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske sa zamolbom da se žurno očituje u svezi nepoštivanje presude Upravnoga suda Republike Hrvatske, a glede priznavanje svojstva civilnoga invalida rata.

Ishod rješenja:

Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi očitovalo se Odboru za predstavke i pritužbe u svezi presude Upravnoga suda Republike Hrvatske u ožujku ove godine. U očitovanju se navodi da je Upravni sud uvažio tužbu tužitelja D.S. i poništio rješenje Ministarstva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata uz obrazloženje da je tuženo tijelo dužno ponovno razmotriti podatke o okolnostima predmetnog događaja te da točno navede može li se stradavanje tužitelja podvesti pod odredbu članka 8. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata.

Kako Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u svojem obrazloženju tvrdi da niti iz naknadno pribavljenih dokaza u predmetu ne može na nedvojbeni način utvrditi da li je stradavanje D.S. u svezi s člankom 8. citiranoga zakona, kao i da još uvijek nisu razriješene sve relevantne okolnosti stradavanja. To je bio razlog da Ministarstvo nije moglo postupiti po presudu Upravnoga suda te nije moglo ocijeniti postotak oštećenja organizma S.D. Stoga je D.S. protiv rješenja Ministarstva pokrenuo novu tužbu Upravnome sudu Republike Hrvatske koji još nije riješio upravni spor.

7.

Opis slučaja:

B.K. iz Zagreba obratio se ovom Odboru pritužbom na rad Općinskog suda u Zagrebu u predmetu P-5442/97 radi utvrđenja odugovlačenja sudskog postupka, te zamolio žurno postupanje glede toga predmeta.

Poduzete mjere:

Sukladno članku 93. Poslovnika Hrvatskoga sabora Odbor je ovu pritužbu s požurnicom uputio predsjedniku Suda sa molbom da o poduzetom izvijesti Odbor i podnositelja pritužbe izravno.

Ishod rješenja:

Predsjednik Općinskog suda u Zagrebu svojim dopisom izvijestio je ovaj Odbor da je izvršio uvid u spis predmeta P-5442/97, te zatražio izvješće uređujućeg suca, iz kojega je razvidno da je do odugovlačenja došlo zbog ponašanja sudskoga vještaka.

Nakon podnošenja tužbe vođen je postupak te je u istom određeno vještačenje po vještaku inženjeru geodeti M.J. koji je preuzeo navedeni spis 2000. godine tako da sudac raspolaže samo sa pomoćnim omotom spisa, a u međuvremenu je sud na svoju inicijativu pozivao navedenog vještaka u nekoliko navrata da isti vrati spis sa izrađenim analizom i mišljenjem, odnosno da vrati spis bez izrađenog nalaza te će se provesti vještačenje po nekom drugom vještaku, što isti do dana današnjeg nije učinio. Sud je donio rješenje kojim je naloženo policijskoj postaji da isti oduzmu i dostave u sud u parnični predmet broj P-5442/97 od navedenog vještaka kako bi se spis dodijelio nekom drugom vještaku u rad.

8.

Opis slučaja:

Z. N. iz Rijeke obratio se ovom Odboru pritužbom na rad Općinskog suda u Rijeci zbog odugovlačenja postupka u predmetu P-5432/03, radi poništenja odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu.

Poduzete mjere:

Navedenu pritužbu Odbor je proslijedio predsjedniku Općinskog suda u Rijeci, sa molbom da se očituje o poduzetom.

Ishod rješenja:

Predsjednik Općinskog suda u Rijeci svojim dopisom izvijestio je ovaj Odbora da se Z.N. istom pritužbom obratio još i Predsjedniku Republike Hrvatske, Odboru za pravosuđe

Hrvatskoga sabora, Ustavnom sudu RH i Ministarstvu pravosuđa RH, a da je njegova pritužba neosnovana.

Naime, tužba Z.N. podnijeta je 18. prosinca 2003. godine, a pripremno ročište održano je 16. siječnja 2004. Sljedeće ročište za glavnu raspravu zakazano za 17. veljače odgođeno je zbog službene spriječenosti tuženika, a novo na kojem je proveden i dokazni postupak održano je 1. ožujka 2004. godine. Rješenjem od 29. travnja 2004. usvojen je zahtjev za izuzećem raspravnog suda i predmet je dodijeljen drugom sucu koji nastavlja rad na predmetu i na ročištu 17. lipnja 2004. godine provodi dokazni postupak, a u cilju nastavka postupka i provođenja novih dokaza ročište je zakazano za dan 19. listopada 2004. godine. Iz izvješća predsjednika Suda razvidno je da se u predmetu promptno postupalo i da nema razloga prituženju.

9.

Opis slučaja:

D.Š. iz Rijeke obratio se ovom Odboru izražavajući nezadovoljstvo dugotrajnošću postupka u predmetu Us-7013/2001.4 Upravnog suda Republike Hrvatske a radi reguliranja prava iz mirovinskog osiguranja. Kako je od podnošenja tužbe prošlo četiri godine, moli žurno donošenje odluke u navedenom predmetu.

Poduzete mjere:

Odbor je ovu pritužbu s požurnicom uputio predsjedniku Upravnog suda 21.10.2004. i sa molbom da o poduzetom izvijesti Odbor i podnositelja pritužbe izravno.

Kako u otvorenom roku traženo izvješće nije dostavljeno ponovna požurnica upućena je 13.01.2005. godine.

Ishod rješenja:

Predsjednik Upravnog suda Republike Hrvatske svojim je dopisom od 25.01.2005. izvijestio Odbor da je predmet pod br. Us-7013/2001-4 okončan i otpremljen iz suda 3.01.2005.

10.

Opis slučaja:

Gospodin T.D. iz Ozlja godinama vodi sudski spor sa susjedom radi gradnje gospodarskog objekta. Tvrdi da odobrenje za vlastitu gradnju čeka godinama Isto tako navodi da je susjed na njezinom zemljištu sagradio gospodarsku zgradu. Spor traje 15. godina. Žali se na rad suda i nadležnog tijela uprave za graditeljstvo i urbanizam. Smatra da postoje dvostruki kriteriji i da se druga strana stavlja u povoljniji položaj. Angažirala je i odvjetnika, međutim nije zadovoljna isključivo dugotrajnim postupkom na sudu što ju financijski opterećuje.

Poduzete mjere:

Obzirom da se podnositelja predstavke obraćala više puta osobno i dopisima ovom Odboru isključivo nezadovoljna radom suda dopisom smo se obratili Ministarstvu pravosuđa RH i zamolili da se prioritarno postupi kod nadležnog suda u naznačenom predmetu, temeljem članka 38. Zakona o sudovima.

Ishod rješenja:

Ministarstvo pravosuđa uputilo je zahtjev predsjedniku suda u Ozlju za očitovanje na navode podnositeljice i požurenje okončanja spora. Predsjednik suda očitovao se da se obje stranke ne pridržavaju procesne discipline a što se tiče rada suda da se postupak vodi temeljem utvrđenog činjeničnog stanja i primjene zakona. Gospođa T.D. iz Ozlja i dalje je nezadovoljna postupkom suda i smatra da je protivna stranka protežirana od strane suda.

11.

Opis slučaja

Gospođa R.P. iz Splita traži da se ubrza postupak povrata imovine oduzete za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine. Zahtjev za povrat imovine podnijela je u zakonskom roku nadležnom upravnom tijelu. Međutim, iako se radi o nekretninama, zgradi i zemljištu vlasništvo crkve, gdje se vrši karitativna, odgojna i zdravstvena skrb, povrat nije izvršen iako postoji međunarodni ugovor između Republike Hrvatske i Svete Stolicy. Podnositeljica predstavke obratila se Vladi Republike Hrvatske, ministarstvima, međutim, bez uspjeha. Predmetne nekretnine nalaze se u S. gdje se nalazi dječji vrtić, Centar za smještaj i rehabilitaciju, gdje se skrbi o djeci s teškom mentalnom retardacijom, te briga o djevojkama srednjoškolske dobi.

Poduzete mjere:

S obzirom da se radi o povratu imovine na temelju međunarodnoga ugovora Odbor se obratio Ministarstvu pravosuđa - Upravi za građansko pravo, sa zamolbom da dade prioritet u rješavanju toga predmeta.

Ishod rješenja:

Kako se Ministarstvo pravosuđa još uvijek nije očitovalo Odbor je uputio požurnicu. Čeka se ishod rješenja.

12.

Opis slučaja

Gospodin B.J. iz Selca na Braču u svojoj predstavi ukazuje na gospodarski kriminal, prodaju atraktivnih zemljišta s nezakonitom raspolaganjem nekretninama za privatne interese. Ukazuje na prodaju atraktivnih zemljišta i nekretnina bivšeg društvenog vlasništva u besćenje čime se pogodovalo malom krugu bogatih pojedinaca. Međutim, neki ljudi da bi spriječili nezakonitu manipulaciju nekretninama podnijeli su kaznenu prijavu državnom odvjetništvu početkom 2004. godine. Isti su zamolili za pomoć kod Ministarstva pravosuđa, jer od državnog odvjetništva nije bilo odgovora. Zadužen je glavni državni odvjetnik da stvar ispita. Predmet je predan Županijskom državnom odvjetniku u S. da ustanovi da li je kaznena prijava

osnovana. Po navodima podnositelja predstavke prošlo je par mjeseci, ali još ništa nije učinjeno.

Poduzete mjere:

Predstavka je ustupljena Ministarstvu unutarnjih poslova Republike Hrvatske - Odjelu gospodarskog kriminaliteta i korupcije na nadležno uredovanje.

Ishod rješenja:

Ministarstvo se još uvijek nije očitovalo.

13.

Opis slučaja:

Gospođa K.K. iz Zagreba zatražila je pomoć u svezi savjeta radi poboljšanja socijalne situacije u kojoj živi. U kratkom vremenskom razdoblju izgubila je supruga i kćer iza koje je ostao dug, koji je nastao radi liječenja kćeri. Obratila se i Centru za socijalnu skrb za pomoć. Dobila je jednokratnu pomoć. Mirovina joj nije dostatna za život i režije.

Poduzete mjere:

U svezi toga problema Odbor je kontaktirao Centar za socijalnu skrb u Zagrebu.

Ishod rješenja:

Odbor je zaprimio iscrpno očitovanje od nadležnoga Centra i time je predmet riješen.

14.

Opis slučaja

Gospodin A.H. iz Čakovca vlasnik je poduzeća za proizvodnju keramike. Poslovni partneri s kojima je poduzeće poslovalo nisu izvršavali svoje poslovne obveze te poduzeće g. A.H. dolazi u blokadu, a to znači nemogućnost daljnjeg poslovanja.

Početkom 1997. godine poduzeće „Efring“ d.o.o. iz Varaždina pokreće stečajni postupak nad firmom gospodina A.H. Dvojica vjerovnika od g. A.H. vlasnika poduzeća traže iznos od 280.000 kuna, a žele prodaju poslovnog objekta čija je procjena preko 32.000.000 kuna. Vrijednost poslovnog objekta s inventarom i potraživanja vjerovnika su u nesrazmjeru. Gospodin A.H. traži da se potraživanje naplati iz inventara, a ne prodajom cijelog objekta, čime je ugrožena egzistencija vlasnika i djelatnika poduzeća.

Poduzete mjere

Predstavka je ustupljena Ministarstvu pravosuđa na daljnji postupak.

Ishod rješenja

Odbor još uvijek nije zaprimio očitovanje.

15.

Opis slučaja

Gospođa R.LJ. iz Zagreba stanuje u obiteljskoj kući, međutim susjed konstantno stvara buku. Bavi se obrtom. Obraćala se nadležnim institucijama, ali nije zadovoljna njihovim nalazom. Smatra da susjed šikanira cijelu obitelj obzirom da stvara buku i poslije radnog vremena. Pokušala je angažirati i ostale zainteresirane susjede, od kojih su neki podržali njezin prijedlog. Prema izvješću sanitarne inspekcije izmjeren je intenzitet buke te je utvrđeno da je ona na granici dopuštenog. Podnositeljica pritužbe međutim ukazuje da je buka ponekad neizdrživa, i da se osjećaju vibracije u stanu.

Poduzete mjere

Odbor je ustupio predstavku sa priloženim dokumentima Ministarstvu zdravstva i socijalne skrbi. O istom predmetu rješavano je i na lokalnoj razini i to od strane Odbora za predstavke i pritužbe Gradske skupštine Grada Zagreba.

Ishod rješenja

Odbor je zaprimio očitovanje u kojem je sanitarni inspektorat utvrdio da je buka dozvoljenog intenziteta. Sa ovim izvješćem podnositeljica predstavke, međutim, nije zadovoljna.

Zaključna razmatranja

1. U svezi problematike povratka prognanika i izbjeglica u Republiku Hrvatsku kao i povratak njihove imovine, prema izvješću Uprave za prognanike, povratnike i izbjeglice Ministarstva mora, turizma, prometa i razvitka, može se zaključiti da je povrat imovine pri kraju te da je preostalo zauzeto 549 kuća (podaci od 1. svibnja 2005. godine) Za rješavanje preostalih slučajeva zauzete imovine potrebno je da APN kupi još oko 180 kuća za alternativni smještaj privremenih korisnika, o čemu direktno ovisi konačan završetak povrata sve zauzete imovine vlasnicima. Iz rečenoga izvješća može se isto tako iščitati da je od kraja prošle godine izrazito pala dinamika kupnje kuća od strane APN-a.
Vlasnici kojima imovina nije vraćena u zakonskom roku do kraja 2002. godine, isplaćuje se naknada štete do povrata imovine u posjed. Do sada je naknadu primilo ukupno 1645 vlasnika, od kojih 350 još uvijek prima tu naknadu.
Programom obnove u 2005. godini obnavljat će se novih 8.200 stambenih jedinica, a također se završava 830 čija je obnova započela prošle godine.
Preostali neriješeni zahtjevi za obnovu (9.400) trebali bi biti riješeni do kraja ove godine.
2. Podnesci građana s područja mirovinskog osiguranja, zdravstvene zaštite i socijalne skrbi predstavljaju, svake godine, najbrojniju skupinu podnesaka u sveukupnoj strukturi prispjelih predstavki odnosno pritužbi.

Iz sadržaja predstavki može se iščitati da se kao temeljni problem najčešće navodi odugovlačenje postupka u rješavanju zahtjeva osiguranika za priznavanje prava na mirovinu, međutim, ipak se može ocijeniti da brojnošću pretežito dominiraju pritužbe zbog malih iznosa mirovina. S tim u svezi jedan od problema na koje ukazuju građani u svojim predstavkama je ukidanje dodatka uz mirovinu. Naime, 1. svibnja 2002. godine stupio je na snagu Zakon o dodatku uz mirovinu, kojim je propisan krug korisnika te uvjeti i postupak ostvarivanja toga prava. Republika Hrvatska je intervenirala ovim zakonom kako bi zaštitila materijalni položaj ovih umirovljenika s prebivalištem u Republici Hrvatskoj. S obzirom da dodatak uz mirovinu sadrži sve elemente socijalne skrbi u cilju zaštite egzistencijalnog minimuma ovih umirovljenika, nadležno Ministarstvo smatra da u buduću, ti umirovljenici, glede toga problema trebaju se obratiti nadležnim centrima socijalne skrbi.

3. U odnosu na sudske postupke, može se reći, kao i u prošlom izvješću, da oni još uvijek dugo traju, posebice su česta obraćanja građana zbog dugotrajnosti postupka rješavanja upravnih sporova pred Upravnim sudom Republike Hrvatske, pa je stoga, Odbor često slao požurnice predsjedniku Upravnoga suda, sa zamolbom da se brže rješavaju ovi postupci, posebno statusna pitanja. Istodobno se može zaključiti da je reforma pravosuđa u tijeku, da je to sveobuhvatan projekt kojem je glavni cilj poboljšanje i ubrzanje rada svih pravosudnih tijela u Republici Hrvatskoj, te uspostavljanje vladavine prava kroz jačanje učinkovitosti i ažurnosti pravosuđa, veću pravnu sigurnost građana te efikasnost u progonu kriminala i korupcije. Treba skrenuti pozornost i na činjenicu da je započet projekt sređivanja zemljišnih knjiga i katastra što je već dalo vidljive rezultate u praksi, posebice u brzini upisa nekretnina.
4. Glede rada i radnih odnosa mogu se uočiti u proteklom periodu izrazito teški problemi s kojim se suočavaju pojedinci, posebice mladi kod zapošljavanja. Znakovito da su mnogi gospodarski subjekti došli u stečaj što je imalo za posljedicu otpuštanje jednog dijela zaposlenih s radnih mjesta što je za radnoga čovjeka, osobito sa mnogo godina radnoga staža, izuzetno težak i bolan moment, nerijetko popraćen i težim psihičkim traumama.
5. Na temelju podnesaka građana koji su se tijekom prošle godine obraćali Hrvatskome saboru zbog povreda prava iz područja graditeljstva, razvidno je da su u najvećem broju dominirale predstavke u kojima se ukazivalo na problematiku bespravne gradnje. Prvenstveno se naglašavalo da jedinice lokalne samouprave odnosno njezini građevinski inspektori nisu bili dovoljno djelotvorni te nisu promptno reagirali na takve slučajeve, posebice kada se ukazivalo na korupciju i mito od strane pojedinaca u ovim strukturama vlasti. Odbor je u takvim slučajevima svaki puta zatražio od nadležnoga ministarstva žurno očitovanje.